

bizonytalanná teszi őt és később egy nehezen kezelhető, akaratos, öntörvényű felnőtt válik belőle.

6. Szocializáció színterei:

- Család,
  - Bölcsőde,
  - Óvoda,
  - Iskolák,
  - Munkahely
- és az egész társadalom, amiben élünk!

7. A családi szokások átörökítése

8. A szokások megváltoztatásának lehetőségei

9. Szakember felelőssége az együttműködésben

A kisgyermek kielégítő testi és lelki fejlődéséhez bizonyos fiziológiai szükségleteket ki kell elégíteni. Ilyen az életkornak megfelelő, egészséges táplálkozás. Az esetben szereplő gyerekek abban a korban vannak, amikor hetente legalább ötször főzeléket kellene enniük. Koruknál fogva nagyon fontos lenne az ebéd utáni pihenés, alvás. A szabadlevegőn történő mozgás, játék, séta, stb.

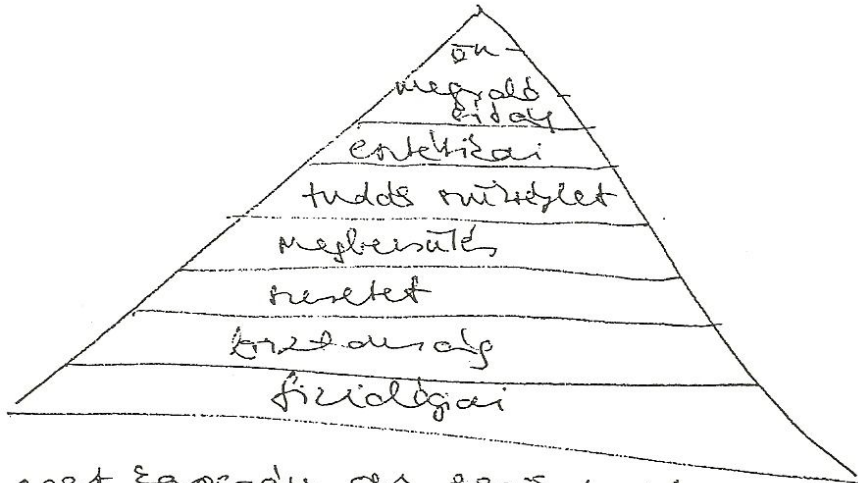
Nagyon fontos lenne a szülőknél tudatosítani az egészséges táplálkozást. Elmagyarázni nekik, hogy gyermekkorban alapozzuk meg a fiziológiai szükségleteink kielégítésével felnőttkori egészségünket. Fontos kialakítani a család életében egy napirendet, amelynek betartásához ragaszkodjanak a szülők és elsősorban ők személyes példamutatásukkal tudnának hatni a gyermekeikre, hisz a rendszeresség biztonságot adna gyermekeiknek. Fontos lenne még az egészségi szokásokat kialakítani, amelyben a döntő szerep a családnak, szülőké, meggyőzőességgel, következetességgel, mintával, utánnézéssel, káros szokásokat mellőzésével és az egészséget elősegítő szokásokat bevezetésével azt megerősíteni a nevelés által. Legyen meg minden tevékenységnek az ideje: a reggeli ébresztés, reggeli, ebéd, vacsora közös elfogyasztása a közös asztalnál, megbeszélve a napi tennivalókat, ilyenkor meghallgatjuk a másikat, odafigyelünk egymásra. Nagyon fontos a rendszeresség a gyermekek életében. Esti mese után le kell feküdniük, hiszen nekik még nagyon fontos a megfelelő mennyiségű alvás. Stb. El kell mondani a szülőknél, hogy a gyermekek azokat a szokásokat fogják továbbvinni felnőttkori családi életükbe, amit otthon tapasztaltak. És bizony a mostani helyzeten van mit változtatni. Természetesen mindezt nem kioktató stílusban, hanem felmérve a szülők hozzáállását, inkább egy elbeszélgetés során, amikor is társai vagyunk egymásnak, és nem az „észt osztogató” szakember szól a gondozóból. Legyünk megfontoltak, toleránsak az ilyen beszélgetések során, nehogy megsértsük őket. Inkább azt érezzék ki a mondanivalónkból, hogy segíteni szeretnénk nekik. Hiszen, ha még idejében változtatnak a családban uralkodó „áldatlan” állapotokon, akkor nekik is és gyermekeiknek is sokkal könnyebb életük lesz.

korai anya-qr. kapcsolatok, kötődés

Általában éltől elvártak eset kapcsán a korai kötődés és korai anya-qr. kapcsolatok (6. tétel) jelentőségéről kell beszélnem.

- biztosság:

Maslow dolgotra éri a műveletet fontosnak a diff. absztrakt.

Az eset kapcsán az egész fontos probléma, hogy kötődési zavarok a 6. tétel, tehát a korai anya-qr. kapcsolatok → zavarok a kötődésről való.

- érzelmi kötődés: anyaságban zavarok, önmagát kizárólag, nem éri a saját gyermekét

- túlzott kötődés: bizonytalan, zavaros, kapkodó. A qr.-nek nem szabad elfelejteni, hogy nem a 2. anya, qr. segíti a túlzott kötődést.

ha a qr. magabiztos a csop.-ban → nem kötődne túlságosan. Kapcsolatokhoz kell nevelni, hogy biztosságban érezze magát. Csak addig, amíg szorosabb kapcsolat.

Érzelmi kötődés, hogy az anyának kibővítsék a világot, lehet, hogy ott van mindentire rábírja az anyát, nem lehet a kötődés.

kompetenciahiányokat be kell tartani a qr.-vel. súlyos traumát okoz, ha el kell venni.

nem lehet át az anyai szerepet, nem az anyuka helyett, hanem mindegyiknek van a szerepe.

szerep: ahogy megjelölje saját státuszukat.

qr. szerepe: anyaként kell lenni.

- konfliktus feloldása: működtetés, jó kommunikáció, gyermek túlságosan függősejt nem értenek. De most károsan, de is van pozitív része. kapcsolattartás. Társasági élet is meg kell tanulni.

18. Hogyan szembesítené az apát a bölcsődei nevelés előnyeivel, milyen érvekkel oldaná idegenkedését ?

A felvázolt eset kapcsán elmondanám az apának, hogy a gyermeke fejlődésének feltételei a testi, érzelmi, értelmi, fizikai biztonság megadása. Fontos, hogy a gyermeknek eltérő fejlődés esetén a korai fejlesztést biztosító közegbe kerüljön. A 0 és 6 éves gyermek eltérő fejlődés menete esetén, a fejlődés útjára való ráhelyezést jelenti.

A roma lakosság fejlődése számára fontos, hogy a kisgyermek társas közösségbe kerüljön minél korábban, mert a kortárs kapcsolatokban segítve van a fejlődése.

- A roma kisgyermek nevelésénél a gondozónőnek ismernie kell a roma szubkultúra szokásait.
- A roma társadalom alapegysége a kiterjesztett család.
- A csoport fontosabb, mint az egyén. A csoport érdekei az egyén érdeke fölé helyezkedik. - -
- Náluk beszéd nagy érték az írottal szemben.
- Tisztelik az időseket, akiknek nagy szavuk van a közösség életében.
- A gyászt is másként élik meg: 48 órát virrasztanak.
- A nők szerepe fontosabb, mint nálunk.
- A fiatal nőket túlzottan védik, a szex tabutéma.

A gyermeknevelési szubkultúránk más, tradícióink, hagyományaink vannak. A gondozónőnek jól meg kell ismernie a családot, a szubkultúránkat, kommunikálni kell a családdal.

- kétnaponta fürdetik,
- pólya a csípőficam miatt kötelező,
- mérleg híján karszalagot kötnek az újszülött csuklójára, így ellenőrzik, hogy hízik-e?
- nagy szerepe van a szoptatásnak, melyet biztosítani kell számukra.

8. Prevenció fogalma

A bölcsődének jelen esetben preventív jellege van. Prevenció: mindazon törekvések, amely az egészség biztosítását, megőrzését, visszaállítását szolgálják.

Elsődleges, másodlagos, harmadlagos.

9. Szülőkkel való együttműködés lehetőségei

Itt ismét csak megemlíteném, hogy a gondozónőnek jól meg kell ismernie a családot, kommunikálni kell velük, meg kell ismerni szubkultúránkat. Tisztelni kell hagyományainkat, stb.

Tájékoztatni kell a szülőket a gyermekjóléti alapellátásokról.

A GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOK CÉLJA: a családban élő gyermekeket testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésében és jólétében segítse. Hozzájáruljon a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermek családból való kiemelésének megelőzésével. A gyermekjóléti alapellátás a személyes gondoskodás keretébe tartozik.

Három összetevője van: - gyermekjóléti szolgáltatás (Gyermekvéd. Szolgálat)

- gyermekek napközbeni ellátása, (bölcsi, ovi, iskola)
- gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, Családok Átmeneti Otthona, Gyermek Átmeneti Otthona)

A szocializáció színterei:

1.) Család!!!

2.) Bölcsi ovi, iskolák - formális csoport

Bizonyos szabályok vannak. Vagy beilleszkedik vagy ellenáll.

A szocializáció életünk végéig tart. Motiváció, cselekvés változhat.

Normához való viszonyunk relatív.

3.) Kortárs csoportok - Legnagyobb szociális csoport

4.) Csoport pl: munkahely

Csoport az, amivel kapcsolatba lépek, és elfogadom az attitűdjét. Benne szerep szerint viselkedünk, megfelelek egy szerepelvárásnak.

A generációk értékrendjének ütközése

A szocializáció értelemben vett kultúrát normák és értékek együttesét jelenti.

A mai fiatalok jellemzője: jelenorientáltság.

A nők munkavállalása női kényszerből, válások száma nő, gyermekvállalás csökkent.

Tanítatás - gondoskodni kell a gyerekekről, kitolódik az önállósá válás.

Nem tudatosan ragaszkodnak, hanem ösztönösen a gyerekeikhez a szülő, mert ezt látta a szüleitől.

Életkori sajátosságok, szükségletek

Fontos a család szerepe, milyen mintát lát:

- intim kapcsolatok működtetésének mintái
- a szülő - gyermek kapcsolat kihatása az élet időben távoli szakaszaira (depresszió, infarktus, veszélyeztetettség)
- alapvető viselkedési szokások (eü. viselkedési szokások)

Kortárs csoportok: nagyon erősen szocializáló hatású. A csoport alapvető funkciója, hogy biztonságot ad, értékközösséget teremt, elfogad. A csoportok szabályok szerint működnek.

A kortárs csoportok további lényeges funkciói:

- a családi kapcsolatok lazítása
- alternatív viselkedési modellek nyújtása
- alternatív, nem ritkán ütköző értékek nyújtása

A serdülőnek meg kell tanulnia a számára fontos személyek és intézmények esetleg konfliktusos normáit, értékeit összehangolni.

A szerep fogalma

Társadalmi szerepek vannak. A szerepekhez értékek tartoznak, az értékeket normák határozzák meg, a normákat a társadalom határozza meg.

Ellentmondásba lehetnek.

Más és más szerepet "játszunk" otthon, az iskolában, a munkahelyen.

A családi szerepek és feladatok:

A család emberek csoportja. Normák és értékek mentén hasonló nézeteket vallanak. A család elsődleges csoport, mert érzelmi biztonságot ad, és ennek legfőbb jellemzője, hogy ez kölcsönös. A csoporttagok teljes személyiséggel részt vesznek = nem játszik szerepet. a családon belül érzelmileg telített (színezett).

A család érzelmi közösség, biztonsági csoport. Itt derül ki, hogy kik és mik vagyunk mi.

Funkciói:

1.) Szocializáció - gyerek

- 2.) Reprodukció - szaporodás
- 3.) Gazdasági funkció - termelés
- 4.) Fogyasztás
- 5.) Érzelmi biztonságot ad - családban élő felnőttek pszichés védelmet ad.
Statusban való tartozás is függ attól, hogy ki kivel házasodik.
Termelés és fogyasztás nem olyan fontos, mint régen volt.

Az iskola szerepe az egyenlőtlenségek felszámolásában és újratermelésében

Formális intézmények (bölcsőde, óvoda, iskola) a szocializáció 2 színtere. A szocializáció során az ember agresszivitását nyomja el.

1700-as évektől számítjuk a modern társadalmat, megjelent az iskola. A társadalom minden tagjára nagy hatással volt az iparosodás.

Az iskola funkciói:

- 1.) Olyan normákat ad át, amelyet a társadalom elfogad. Egységes normákat közvetít, Integrál = nevelés: viselkedési normák megtanítása. Célja a személyiség fejlesztése.
- 2.) Oktatás: ismeretek átadása. A társadalom felnőtt korban betöltendő szerepekhez szükséges ismeretek átadása gyerekeknek, fiataloknak.

Az iskolákban minden társadalmi réteg megtalálható, de a státuszok nem változnak, bármennyire is harcol az egyén. Akármilyen jó tanuló, aki alacsony státuszból jött, az nem kerülhet feljebb.

A családban és a kortárs csoportban elsajátított kultúra annyira meghatározó, hogy az oktatás képtelen rajta változtatni.

A segítő beszélgetés fogalma

Nagyon őszinte, bensőséges legyen a beszélgetés.

Alkalmazásának lehetőségei:

- spontán,
- aktuális
- tervezett

Legyen megértő, hiteles, odafigyelő, emberközpontú, felkészült, empátikus, következetes.

19. Tétel

Az információtartalom vázlata

- A rendellenes fejlődés fogalma
- A rendellenes fejlődést eredményező leggyakoribb okok
- A rendellenes fejlődést korán jelző tünetek
- A gyermek sérült voltából a szülők között esetleg fellépő konfliktusok
- A bölcsőde lehetőségei a differenciált foglalkozásra
- A korai fejlesztés fogalma
- A differenciált foglalkozás eszközei, módszerei
- A korai fejlesztés eszközei, módszerei
- A rendellenesen fejlődő gyermek fejlesztéséhez igénybe vehető szakemberek
- A szülők lelkiismeret-furdalását oldó lehetőségek és módszerek

1. A rendellenes fejlődés fogalma

2. A rendellenes fejlődést eredményező leggyakoribb okok

3. A rendellenes fejlődést korán jelző tünetek

A gyermek fejlődésében található rendellenességeknek egy része lehet öröklött, legnagyobb részük azonban környezeti hatásra keletkezik. A fejlődési rendellenesség jelentkezhethet a mozgásosság, a beszédképesség, az érzelmi fejlődés területén.

Rendellenességek:

- értelmi fogyatékosok,
  - hallási fogyatékosok,
  - látási fogyatékosok,
  - beszéd fogyatékosok,
  - mozgásfogyatékosok,
  - lelki működés zavarai,
1. olyanok, amelyek egy fejlődési foknál való megállást jeleznek. A gyermek fejlődése csak egy területen akad meg, ez a **FIXÁCIÓ, FENNAKADÁS** esete.
  2. más esetben a gyermek egy fejlődési fokról esik vissza egy alacsonyabb fejlődési fokra. Ez a **REGRESSZIÓ**. Szintén csak egy-egy fejlődési területre vonatkozik. (magatartás, cselekvés egy meghatározott területére)
  3. a legsúlyosabb fejlődési rendellenesség a fejlődési visszamaradás, **RETARDÁCIÓ**. Nemcsak egy-egy fejlődési részterületen történik visszamaradás, hanem az egész pszichés fejlődésben mutatkozik ez. Legtöbbször a testi fejlődésben is visszamaradás tapasztalható.

Fejlődési rendellenességet hozhat létre még a gyermeknek az anyjától való elszakítása, a g.nők cseréje, a hosszantartó testi betegség, szeretetlen bánásmód, családi élet diszharmoniaja. Amennyire lehet a sérült gyermek családban tartása, integrált intézményes nevelése ajánlott. Ha nem lehetséges, speciális intézményben történjen a fejlesztés.

A SZÜLŐ ÉS A GONDOZÓNŐ NEVELÉSI FELKÉSZÜLTSGÉN, SZERETETTELJES MAGATARTÁSÁN MÚLIK, HOGY A GYERMEKBŐL BOLDOG, KIEGYENSÚLYOZOTT, MUNKÁJÁBAN ÖRÖMÉT LELŐ FELNŐTT VÁLJON.

4. A gyermek sérült voltából a szülők között esetleg fellépő konfliktusok

Rossz esetben egymást hibáztatják, állandó közöttük a feszültség, elromlik kapcsolatuk, elhidegülnek egymástól, válás lesz a vége. Ezért nagyon fontos az ilyen családok, szülők segítése szakemberek által. Védőnő, gyermekorvos, szakemberek segítségnyújtása fontos.

5. A bölcsőde lehetőségei a differenciált foglalkozásra

Differenciálás: egyéni képességek szerinti fejlesztés, sikerélményhez juttatás.

Sérült gyermek elhelyezési módjai a bölcsődében:

- teljes integráció: egészséges bölcsődei csoportba egy vagy két sérült gyermek helyezhető el. Egy sérült gyermek ellátása, két egészséges gyermek gondozásához szükséges feltételek biztosításával oldható meg,
- részleges integráció: a gondozási egység (két csoportszoba) részeként alakítható ki. Ilyenkor a gondozási egységen belül az egyik szobában csak az egészséges gyerekek gondozása folyik, míg a másikba pedig a sérült gyerekek vannak elhelyezve. Az arány az egészségeseknél: 5 gyermek/1 gondozónő, a másik szobában 3 sérült/1 gondozónő látja el a gyermek gondozását, fejlesztését.
- speciális csoport: a bölcsőde egy gondozási egységként kell kialakítani. A csoportban 6 év alatti, nagyobb mértékben sérült, felvételnél az ép bölcsődei csoportba nem illeszthető gyermekek gondoznak, fejlesztenek. Az arány: 1:3, a csoportlétszám 6 fő. A sérült gyermeknél fellépő nevelési problémák:
  - segítségre és támogatásra van szüksége,
  - fontos, hogy tudjanak integrálódni,
  - a nevelésnek közvetlenül reagálnia kell a sérülésre

6. A korai fejlesztés fogalma

7. A differenciált foglalkozás eszközei, módszerei

8-9. A korai fejlesztés eszközei, módszerei, a rendellenesen fejlődő gyermek fejlesztéséhez igénybevehető szakemberek

Egyéni, szeretetteljes bánásmód, türelem, idő, empátia mind a „sikeres” fejlesztés eszközei

-mozgásfejlesztés:

Fontos a 0-3 éves korig tartó korcsoport fejlesztése, mert 3 éves korban szinte bezárul a mozgásfejlődés.

- sérült mozgásminták korrigálása,
  - rendellenes izomműködések normalizálása,
  - testtudat, testséma kialakítása, megerősítése,
  - alapmozgások koordinációjának fejlesztése,
  - két testfél mozgásának összerendezése
- beszédfejlesztés, beszédbeindítás: ajakformáló gyakorlatok, nyelvgyakorlatok, szívó és fújó gyakorlatok,
- finommotorika fejlesztése: kéztorna, ujjak differenciált mozgatása,
- gyurmázás,
  - apró tárgyak felcsippentése,
  - fűzés, csipeszelés,

- rajzolás, festés, nyomdázás,

stb !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Szakemberek: gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógytornász, konduktor, stb.

10. A szülők lelkiismeret-furdalását oldó lehetőségek és módszerek

Beszélgetések alkalmával elmondani nekik, hogy nem ők tehetnek gyermekük betegségéről.
Kérjék szakember segítségét.

Tudatosítani kell a szülőkben, hogy a gyermekük teljes értékű ember, csak fogyatékosságából kifolyólag „más”, mint a többiek. Fontos a szeretetteljes, biztonságos, harmonikus környezet megteremtése, türelmes, empátikus bánásmód. A szülők türelmetlenségét, feszültségét a gyermek is megérzi, ez kihat a fejlődésére, magányos lesz, önértékelése labilis lesz, depresszió is felléphet, gátlásos lesz, feleslegesnek érzi magát.

Társadalmi feladat, hogy a sérült ne legyen kirekesztett, a beilleszkedés elősegítése, a foglalkoztatás megoldása a feladatunk. A fogyatékosok mindenben egyenrangúak legyenek a többi állampolgárral, hasznos tagjai a társadalomnak és ezt ők is így érezzék!!!!

Handwritten mark

20. Értelmezze az értékek és normák ütközését az alábbi eset kapcsán!

T.-né egyedül neveli három gyermekét. Klári, a legidősebb gyermek, középiskolás. Az iskolaév kezdetén jó tanuló volt, félév után kezdett kimaradozni. Nyilvánvaló, hogy nem érdekli az iskola. Az utolsó három hétben egyáltalán nem is ment be.

T.-né a város egyik vállalkozójánál dolgozik. Korán reggel, mielőtt a gyerekek elindulnának az iskolába, munkába megy. Délután egy órával később ér haza, mint a gyerekei.

T.-né nagyon jó háziasszony, mindent elvégez a háztartásban. A lakásban mindig rend van, finom ételeket készít a gyerekeinek, szépen vasalt ruhákban járattja őket. Csak a gyermekeinek él, nincsenek barátai.

Most a helyi gyermekjóléti központhoz fordult segítségért. Elmondta Önnek, hogy rosszul érzi magát, levert, kétségbeesett és tehetetlen, nem tudja, mit csináljon a lányával.

A Klárral és T.-nével folytatott beszélgetések során Ön megtudta, hogy Klárinak minden este és minden hétvégén otthon kell lennie, mivel édesanyja nem akar otthonról kimozdulni. Édesanyja soha nem enged el Klárit a barátaival sem.

Az információtartalom vázlata

- Az értékek fogalma : *Családon milyenek az értékek*
- A normakövetés és a normaszegés dilemmája : *Több normát követni és a családon lévő értékek minél közelebb lenni egy másikhoz → Ez az ideális állapot.*
- A szocializációs szintek értékeinek ütközése : *Család ↔ iskola. Iskola sem támogatja időben.*
- A generációk értékrendjének ütközése : *Nem tudja ellenőrizni. Anya sem engedheti időben. Anya ↔ gyerek. Családi kapcsolat erősítése.*
- Életkori sajátosságok, szükségletek : *Anyának nem fontos, gyermeknek fontos társaságos. Szükségletek. Ki próbálja magát. Értéket kihasználja. Másokhoz hasonlítja magát. Más nyelvet előtte.*
- A szerep fogalma : *Szerepek az értékek körül. Választani normák között. Más nyelven, más környezetben, más iskolában.*
- A családi szerepek és feladatok : *Szűkebb, biztonság, érzelmi - beszélgetés. Valószínű nincs nyelvi beszélgetés.*
- Az iskola szerepe az egyenlőségek felszámolásában és újratermelésében : *Státuszok nem változnak!!! Iskola nem egyenlősen kell kezelni mindenkit. Jól ért el, nem nyelvi csatában él!!!*
- A segítő beszélgetés fogalma = *Támogatás*
- A segítő beszélgetés alkalmazási lehetőségei : *Anyá = Gyermekkel foglalkozni, érzelmi, érdeklődés empátiával, gyermekkel társaságos.*

Alkalmazás: jó tanuló, nem kerülhet feljebb, haacsony státuszából jött!!!

20. TÉTEL

Az információ vázlat tartama:

- Az értékek fogalma
- A normakövetés és a normaszegés dilemmája
- A szocializációs szinterek értékeinek ütközése
- A generációk értékrendjének ütközése
- Életkori sajátosságok, szükségletek
- A szerep fogalma
- A családi szerepek és feladatok
- Az iskola szerepe az egyenlőtlenségek felszámolásában és újratermelésében
- A segítő beszélgetés fogalma
- A segítő beszélgetés alkalmazási lehetőségei

Az értékek fogalma

Az értékeket a szocializáció során sajátítja el az ember. A legfontosabb, hogy a családban milyen értékek vannak.

Családi: emberek egy csoportja, ahol a tagok között leszármazási kapcsolat van, (házasság, adaptáció) normák és értékek mentén hasonló nézeteket vallanak. A család érzelmi biztonságot ad, legfőbb jellemzője, hogy ez kölcsönös.

A normakövetés és normaszegés dilemmája

Norma: bizonyos viselkedési szabályok, amelyeket egy közösség vagy egy társadalom követ. Normák nélkül a társadalom tagjai kiszámíthatatlanok lennének és ezáltal lehetetlenné válna az együttműködés. Egy adott társadalomban ellentmondásosak is lennének a normák. Ellentétbe kerülnek a különböző osztályok és más csoportok által elfogadott normák.

Norma fajtái:

- jogi
- erkölcsi

A normák tulajdonságai:

1. ütközhetnek (pl: erkölcsi norma - jogi norma) adózás
2. változnak (időbeli eltérés) pl: homoszex megítélés
3. különbözőtársadalmak különböző normákat fogadnak el
4. nem mindig racionálisak
5. relatívak - a normák térben és időben egyaránt folyamatosan változnak, éppen ezért nincsenek rossz normák.

A normák követése biztonságot ad. Nem szegjük meg, mert félünk a következményektől. Normákhoz való viszonyunk relatív, betartása függ külső és belső hatásoktól. Kortárs csoport + család, neveltetés.

A szocializációs szinterek értékeinek ütközése